

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет природничих наук

Кафедра лісового і аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Водозбірні основи ведення лісового господарства

Освітній рівень доктор філософії

Освітня програма Лісове господарство

Спеціальність 205 Лісове господарство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від «01» вересня 2023р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Водозбірні основи ведення лісового господарства
Освітня програма	Лісове господарство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство

Освітній рівень	Доктор філософії
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	2 курс/3семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 40 год. Практичні заняття –20 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua

2. Опис дисципліни

"Водозбірні основи ведення лісового господарства" новітній його напрямок, який у якості вибіркової дисципліни, вивчається аспірантами 2-го року навчання для формування теоретичних знань, практичних навичок та дослідницької діяльності. При вивченні предмету основна увага приділяється водозборам річок і потоків, лісовий покрив яких є об'єктом екологічного збалансованого господарства, морфометричній будові водозборів їх лісистості, віку і складу лісів, критичним і оптимальним показникам захисної і лісосировинної ролі, а також змінам під антропогенним впливом. Особлива увага приділяється покращенню лісового середовища і довкілля шляхом удосконалення способів, видів і технологій рубок та відтворення лісів. При цьому враховуються зональні і висотні особливості рівнинних і гірських природних умов. Вивчення цього новітнього напрямку діяльності ґрунтується на класичних знаннях, отриманих на ОКР "бакалавр" і "магістр", сучасному стані і перспективному розвитку лісової галузі і науки.

Мета курсу - формування знань щодо сучасних і перспективних способів ведення екологічно збалансованого лісокористування та дослідницьких навичок стосовно його удосконалення.

Компетентності:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького характеру у лісовій галузі, екологічно перспективного напрямку раціонального використання лісових ресурсів із одночасним посиленням їх середовищевірної ролі.

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї в лісівничій і природоохоронній діяльності.

ЗК4. Здатність розв'язувати комплексні лісівничі проблеми.

СК1. Здатність виконувати оригінальні дослідження.

СК2. Здатність застосовувати сучасні методології і методи.

СК3. Здатність ініціювати та реалізовувати іноваційні комплексні проекти у

сфері лісового господарства.

СК4. Здатність до наукових дискусій та системного порівняння отриманих наукових результатів із уже відомими.

СК6. Здатність впроваджувати власні наукові розробки в освітню діяльність і виробництво.

Програмні результати навчання.

РН1. Передові концептуальні знання лісівництва і суміжних дисциплін.

РН2. Здатність аналізувати наукові і прикладні лісівничі проблеми і результати досліджень.

РН3. Використовувати сучасні інструменти, технології і методи досліджень та аналіз їх результатів.

РН4. Планувати і виконувати галузеві експериментальні дослідження.

РН7. Розробляти і виконувати наукові та іноваційні проекти, які дають змогу переосмислювати та створювати нові науково-практичні шляхи розвитку лісового господарства.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Тема 1-2. Мета, завдання і досвід ведення господарства на водозборах.	Мета і завдання напрямку господарства. Ліси водозбору, як об'єкти невиснажливого і екологічно орієнтованого господарства та притидії стихійним явищам. Історія проблеми, теоретичні напрацювання, впровадження в практику США і окремих країнах. Основні вимоги.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
2.	Тема 3-4. Категорії водозборів різних лісорослинних умов.	Морфометричні, кліматичні і лісорослинні особливості водозборів та їх ієрархічні категорії у рівнинних і гірських умовах. Відмінності між ними. Диференційований підхід до ведення господарства залежно від природних умов і категорій водозборів.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
3.	Тема 5-6. Характеристики лісів, їх захисних функцій та систем ведення господарства.	Особливості угідь водозборів, їх співвідношення, розміщення лісів та вікового і породного складу, показники залісненості. Виконання лісами конкретних захисних та інших корисних	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.

		функцій. Вибір систем ведення господарства.	
4.	Тема 7-8. Оптимізація лісового покриву водозборів.	Оптимізація розміщення лісів серед інших угідь та їх структури за таксаційними показниками. Критичні і оптимальні рівні лісистості для різних категорій водозборів. Водоохоронні і захисні смуги та ділянки лісів.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
5.	Тема 9-10. Лісогосподарська діяльність на водозборах.	Обсяги і показники рубок головного і проміжного користування, їх способів, технологій та видів. Заходи щодо відновлення лісів, оптимізації їх розміщення. Критерії оцінки лісогосподарської діяльності.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
6.	Тема 11-12. Зміни водного режиму і довкілля на водозборах.	Зміни водного режиму, кліматорегулювання, запобігання стихії внаслідок впливу лісу і його господарської динаміки. Збереженість і збагачення фітоценозів і фауни, унікальних пам'яток природи.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
7.	Тема 13-14. Лісовіновлення і лісорозведення.	Сприяння лісовідновним процесам в лісі і на зрубках. Збереження підросту у процесі рубок. Удосконалення способів і технологій створення лісових культур. Особливості лісосмуг та удосконалення технологій їх вирощування.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
8.	Тема 15-16. Меліорація і рекультивація земель.	Меліорація перезволожених і заболочених земель, пісків, піщаних ґрунтів та кам'янистих розсипів. Рекультивація земель. Гідротехнічний захист ґрунтів і берегів річок від ерозії. Використання лісомеліоративних заходів.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
9.	Тема 17. Організація багатоцільового господарства.	Удосконалення ведення лісового господарства в комплексі із іншими видами галузей. Особливості посилення захисних, рекреаційно-оздоровчих і експлуатаційних лісів на водозборах. Оптимізація природоохоронної діяльності.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
10.	Тема 18-19. Ведення господарства на різних категоріях водозборів.	Диференційований підхід до ведення господарства на водозборах різних ієрархічних категорій. Визначення для них рівнів критичної і оптимальної лісистості, покриття структури лісів, способів і режимів ведення в них	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.

		господарства.	
11.	Тема 20. Регіональні особливості застосування водозбірного методу господарства.	Відмінності показників лісового покриву і ведення в ньому господарства для поліських, лісостепових і степових рівнинних лісів та для передгірних, низько - і середньогірних лісів. Визначення для них пріоритетів лісогосподарської діяльності.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Семінарське заняття	40
Самостійна робота	10
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		-
Семінарські з-тя			4	4		4	4		4	4		4	4		4	4		40
Самостійна р-та																10		10
Екзамен																	50	50
Всього за тиж-нь			4	4		4	4		4	4		4	4		4	14	50	100

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	--	---

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
<p>Література: Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ведення лісового господарства та небезпека виникнення паводків на словацькій і українській територіях басейну ріки Бодрог/ред. І.Барка, Ю.Дербаль.- Зволен: Національний лісовий центр, 2015. 237с. 2. Горшеин Н.М., Швиденко А.И. Лесоводство.-Львов:Вища школа, 1977 303с. 3. Кульчицький - Жигайло І.Є. Методичні вказівки для вивчення дисципліни лісова гідрологія студентами лісогосподарського факультету. - Львів: НЛТУ України, 2006. - 64с. 4. Наукові основи ведення багатоцільового лісового господарства у карпатському регіоні: зб. реком. УкрНДІгірліс. - Івано-Франківськ: Екор 2001.-246с. 5. Олійник В.С. Гідрологічна роль лісів Українських Карпат: моног.- Івано-Франківськ:НАІР, 2013.-232с. 6. Перехрест С.М. і ін. Шкідливі стихійні явища в Українських Карпатах та засоби боротьби з ними - К.: Наукова думка 1971.-200с. 7. Побединский А.В. Водоохранная и почвозащитная роль лесов. - М.: Лесн. пром-сть, 1979. 176с. 8. Чубатий О.В. Гірський ліси - регулятори водного режиму. - Ужгород: Карпати, 1984. 104 с. <p style="text-align: center;">Допоміжна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Голояд Б.Я., Бойчук І.І. Екологічні основи захисту гірсько-лісових екосистем від шкідливих екзогенних процесів в Українських Карпатах. - Івано-Франківськ, 2001. 290с. 2. Горшенін М.М., Пешко В.С. Ерозія гірських лісових ґрунтів та боротьба з нею. - Львів: вид-во Львів. ун-ту, 1972. - 148с. 	

3. Олійник В.С. Водозбори Карпат як об'єкти екологічно збалансованого лісокористування//Наукові праці ЛАНУ, вип. 9.-Львів НЛТУ України, 2011.- С.52-57.

4. Олійник В.С., Ткачук О.М. Захисна роль лісів Передкарпаття. - Івано-Франківськ: НАІР, 2021.-160 с.

5. Ромашенко М., Савчук Д. Водні стихії. Карпатські повені. Статистика, причини, регулювання. - К.: Аграрна наука, 2002. -304 с.

6. Ткач В.П. Заплавні ліси України. - Харків: Право, 1999.- 368с.

7. Чубатий О.В. Захисна роль карпатських лісів.-Ужгород: Карпати, 1968. - 136 с.

8. Шпак И.С. Влияние леса на водный баланс водосборов - К.: Наукова думка, 1968 - 284с.

7. Контактна інформація

Кафедра лісового і аграрного менеджменту	Факультет природничих наук вул. Галицька 201, каб. 206 тел. (0342) 59-61-66 (0342) 59-61-72 сайт: https://kl.pnu.edu.ua E-mail: klam@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Олійник Василь Степанович
Контактна інформація викладача	vasyl.oliinyk@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності, Положення про запобігання плагіату у ДВНЗ «прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю
--------------------------	---

	результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; отримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.
Пропуски занять (відпрацювання)	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в дистанційній онлайн режимі за погодженням із деканом факультету)
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку відповідно до зазначених критеріїв оцінювання у ЕНК. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Додаткові бали	Позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність.

Викладач, професор _____ **В.С. Олійник**